KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA
SWEDISH MUNICIPALITIES WITH NUCLEAR FACILITIES

Ted Lindquist
2026-06-29

Energimyndigheten

Inspel från Kärnkraftskommunerna (KSO) avseende kompetensförsörjning för elektrifiering och kärnkraftsutbyggnad i Sverige.

1. Inledning

Energimyndigheten har fått ett regeringsuppdrag att ta fram förslag på åtgärder som stödjer kompetensförsörjningen för samhällets elektrifiering samt att kvantifiera kompetensbehovet för en utbyggnad av kärnkraft.

Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan, KSO, vill härmed överlämna sitt inspel med anledning av rubricerade regeringsuppdrag med betoning på utbyggnad av kärnkraft i Sverige. Noteras att KSO tidigare även har lämnat inspel till både Naturvårdsverket och Kärnkraftssamordningen i kompetensförsörjningsfrågor för kärnkraftsutbyggnad.

2. Sammanfattning

Kärnkraftskommunerna välkomnar Energimyndighetens arbete med att analysera och stärka kompetensförsörjningen för samhällets elektrifiering och den planerade utbyggnaden av ny kärnkraft.

KSO delar bedömningen att kompetensförsörjningen är en av de mest kritiska förutsättningarna för att Sverige ska kunna etablera ny kärnkraft och genomföra långsiktiga livstidsförlängningar av befintliga kärnkraftsanläggningar. Frågan är samtidigt bredare än utbildningssystemet och omfattar kommunernas förmåga att planera för bostäder, infrastruktur, samhällsservice, arbetsmarknad och lokal utveckling.

KSO anser att staten behöver ta ett tydligare ansvar för samordning, långsiktig planering och kapacitetsuppbyggnad inom utbildningssystemet. Arbetet måste samtidigt bygga på nära samverkan mellan statliga myndigheter, utbildningsanordnare, näringsliv och de kommuner där kärnteknisk verksamhet bedrivs eller planeras.

Kärnkraftskommunerna stödjer förslaget om att Energimyndigheten ges en samordnande roll för det nationella arbetet och att ett kompetensförsörjningsråd för kärnkraft etableras. Vi anser dock att kommuner och regioner behöver ges en tydligare och mer formaliserad roll i det fortsatta arbetet.

3. Kärnkraftskommunernas inspel.

Nedan följer KSO:s inspel

Ted Lindquist
2026-06-29

3.1 Kompetensförsörjningen är en nationell strategisk fråga

Utbyggnaden av ny kärnkraft och den fortsatta driften av befintliga anläggningar kommer att kräva stora insatser inom såväl kärntekniska specialistområden som byggnation, installation, industriellt underhåll, säkerhet, digitalisering och samhällsservice.

Kompetensförsörjningen behöver därför behandlas som en nationell strategisk fråga med långsiktighet, tydligt ansvar och samordning mellan stat, utbildningssystem, industri och kommuner.

Kärnkraftskommunerna delar Kärnkraftssamordnarens bedömning att Sverige behöver en sammanhållen strategi och en långsiktig plan för kärnkraftens kompetensförsörjning.

Behoven kommer att sträcka sig över flera decennier och kräver därför långsiktiga och förutsägbara insatser från staten. Kärnkraftskommunerna delar bedömningen att kompetensförsörjningen måste betraktas som en strategisk nationell fråga med tydligt ansvar och mandat.

3.2. Kommunernas roll måste stärkas

Kommunerna kommer att bära en betydande del av ansvaret för att möjliggöra den kompetensförsörjning som krävs. Utöver utbildningsinsatser behöver kommunerna planera för:

- bostadsförsörjning, samhällsservice, skolor och barnomsorg,
- vård och omsorg,
- transporter,
- integration av internationell arbetskraft,
- attraktivitet och inflyttning.

Erfarenheterna från såväl befintliga kärntekniska kommuner som Naturvårdsverkets pilotkommuner visar att dessa frågor behöver hanteras långt innan konkreta etableringsbeslut fattas. KSO anser därför att kommunernas kapacitet och kompetensbehov bör utgöra en integrerad del av Energimyndighetens fortsatta analyser.

De kommuner som idag hyser kärnkraftsanläggningar eller är aktuella för nyetableringar kommer att stå i centrum för kompetensförsörjningsutmaningen. Kärnkraftskommunerna anser därför att:

- kommuner och regioner bör ges en tydlig roll i det fortsatta arbetet,
- regionala kompetens- och utbildningsnoder bör utvecklas i anslutning till kärnkraftsorterna,
- samverkan mellan kommuner, lärosäten, yrkeshögskolor, gymnasieskolor och industri bör stärkas,
- lokala arbetsmarknadsbehov bör integreras i nationella analyser och prognoser.

Kommunerna har lång erfarenhet av kompetensförsörjning kopplad till kärnteknisk verksamhet och kan bidra med värdefulla perspektiv kring utbildning, bostadsförsörjning, inflyttning och samhällsplanering.

Ted Lindquist
2026-06-29

3.3 Regionala kompetens- och utbildningsnoder

Kärnkraftskommunerna ser ett behov av att utveckla regionala kompetens- och utbildningsnoder i anslutning till befintliga och framtida kärnkraftsorter.

Detta bör omfatta:

- gymnasieutbildningar,
- yrkeshögskoleutbildningar,
- högskole- och universitetsutbildningar,
- praktik- och traineeprogram,
- vidareutbildning och omställning av befintlig arbetskraft.

Kärnkraftskommunerna vill särskilt betona behovet av:
- fler utbildningsplatser inom tekniska och naturvetenskapliga utbildningar,
- utbyggnad av yrkeshögskoleutbildningar med koppling till energisektorn,
- stärkt samverkan mellan industri och utbildningsanordnare,
- satsningar på vidareutbildning och kompetensväxling för yrkesverksamma.

Utbildningsutbudet bör utvecklas i nära samverkan mellan kommuner, regioner, lärosäten och industri. I de fall kommuner har etablerat denna typ av utbildningsprogram bör dessa erfarenheter tas tillvara.

3.4 Stöd för ett nationellt kompetensförsörjningsråd

Kärnkraftskommunerna stödjer förslaget om att etablera ett nationellt kompetensförsörjningsråd under Energimyndighetens ledning.

Rådet bör inkludera representanter från:
- Energimyndigheten,
- Strålsäkerhetsmyndigheten,
- Myndigheten för yrkeshögskolan,
- Universitets- och högskolesektorn,
- industrin,
- arbetsmarknadens parter,
- berörda kommuner och regioner,
- Kärnkraftskommunerna (KSO).

Kommunerna bör ges en permanent roll eftersom de ansvarar för centrala förutsättningar för etablering, inflyttning och långsiktig kompetensförsörjning.

3.5 Behov av internationell kompetens och kompetensvalidering

Utbyggnaden av ny kärnkraft kommer sannolikt att kräva omfattande internationell rekrytering.

Kärnkraftskommunerna anser att staten bör utveckla:

- nationella system för kompetensvalidering,
- kompletterande utbildningsinsatser,
- samordnade processer för säkerhetsprövning,
- stöd till kommuner för mottagande och integration av internationell arbetskraft.

Ovanstående förutsättningar är avgörande för att undvika framtida flaskhalsar.

3.6 Koppling mellan kompetensförsörjning och kommunal planering

Erfarenheterna från Naturvårdsverkets pilotkommunprojekt gällande höjd etableringsberedskap för ny kärnkraft 2024/25 visar att kompetensförsörjning, fysisk planering och tillståndsprocesser är nära sammankopplade.

Kommunerna efterfrågar:
- nationell vägledning,
- utbildningsinsatser,
- metodstöd,
- erfarenhetsutbyte,
- förbättrad myndighetssamverkan.

KSO anser därför att Energimyndigheten, som samordnande myndighet, därför bör samverka nära med berörda myndigheter såsom Naturvårdsverket, Strålsäkerhetsmyndigheten, Boverket, länsstyrelserna samt Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, för att skapa en sammanhållen stödstruktur.

3.7 Attraktivitet, STEM och långsiktig rekrytering

Kärnkraftssektorns långsiktiga kompetensförsörjning förutsätter att fler väljer utbildningar inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM).

KSO konstaterar att STEM- utbildningar är områden med mycket goda framtidsutsikter och stor efterfrågan på arbetskraft. Vidare konstateras också att bland högskoleutbildningarna är söktrycket högst inom områden som datavetenskap, automation, industriell ekonomi och maskinteknik. För att möta kompetensbristen i näringslivet och stärka Sveriges position som tekniknation har regeringen dessutom kraftsamlat genom en nationell STEM-strategi.

KSO stödjer därför satsningar som:

- stärker STEM-utbildningar,
- ökar kunskapen om energisektorns framtida kompetensbehov,
- synliggör attraktiva karriärvägar inom kärnkraftssektorn,
- utvecklar samverkan mellan utbildningssystem och arbetsliv.

3.8 Forsknings- och utbildningsinfrastruktur

Kärnkraftskommunerna ser positivt på förslaget att utreda möjligheten att etablera en nordisk forskningsreaktor i Sverige. KSO konstaterar att både Sverige och Finland redan idag ligger i framkant när det gäller utbyggnad av ny kärnkraft och inom området kärnbränslehantering. Samtidigt pågår aktiviteter i både Norge och Danmark när det gäller ny kärnkraft. Systerorganisationer för berörda kommuner, som motsvarar KSO, har också bildats. KSO samverkar med dessa organisationer.

En satsning på en nordisk forskningsreaktor kan stärka utbildningssystemet, utveckla specialistkompetens, främja innovation och stärka Sveriges internationella konkurrenskraft inom kärnkraftsområdet.

3.9 Samordning mellan nationella och kommunala initiativ

Kärnkraftskommunerna föreslår att det framtida kompetensförsörjningsrådet ges en formaliserad samverkan med de kommunala utvecklings- och pilotprojekt som bedrivs inom ramen för Naturvårdsverkets regeringsuppdrag och pågående förstudier för etablerade och nya kärntekniska kommuner 2026 - 2030.

Genom att systematiskt ta tillvara kommunernas erfarenheter kan den nationella kompetensstrategin bli mer träffsäker och genomförbar.

4. Avslutning

Kärnkraftskommunerna står bakom ambitionen att skapa en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning för elektrifiering och kärnkraftsutbyggnad.

För att lyckas anser KSO att följande krävs: ett tydligt nationellt ledarskap, långsiktig finansiering, stärkt samverkan mellan stat, industri, akademi och kommuner, regional och lokal förankring samt tidig kommunal medverkan.

Avslutningsvis konstaterar KSO att berörda kommuner inte endast är mottagare av effekterna av en kärnkraftsutbyggnad utan också en avgörande möjliggörare för att den ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt.

Kärnkraftskommunerna ser fram emot fortsatt dialog med Energimyndigheten och övriga berörda aktörer kring hur Sveriges kompetensförsörjning kan utvecklas för att möjliggöra både elektrifieringen och en framtida kärnkraftsutbyggnad.

För Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan (KSO)

Ted Lindquist
KSO- samordnare/Gen. Sekreterare
e.u.